

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(93) 174 def.

Brussel, 3 mei 1993

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

OVER DE STAND VAN DE ALGEMENE-BEGROTINGSGARANTIES

OP 31 DECEMBER 1992

Dit verslag heeft betrekking op de stand van de algemene-begrotingsgaranties op 31 december 1992.

Het is opgesteld naar aanleiding van de verklaring van de Commissie bij de goedkeuring van GAB nr. 1/91, waarin zij toezegde "tweemaal per jaar aan de begrotingsautoriteit verslag uit te brengen over de situatie in verband met de begrotingsgaranties en de overeenkomstige risico's".

De Commissie heeft reeds drie verslagen bij de begrotingsautoriteit ingediend.

Dit verslag bestaat uit drie delen :

1. beschrijving van de in de begroting opgenomen operaties en gebeurtenissen sedert het vorige verslag die van invloed waren op de garanties,
2. stand op 31 december 1992 van de risico's voor de begroting van de komende jaren en van de uitgevoerde garantieoperaties,
3. evaluatie, op dezelfde datum, van de economische en financiële toestand in de derde landen waarop de voornaamste operaties betrekking hadden.

DEEL EEN : REEDS IN DE BEGROTING OPGENOMEN OPERATIES

Op 31 december 1992 stond de begrotingsautoriteit toe in de begroting 1993 21 p.m.-begrotingsplaatsen op te nemen, waarvan zes nieuwe posten voor de operaties ten behoeve van Bulgarije, Roemenië, Letland, Estland en Litouwen en leningen van de EIB in derde landen. Deze begrotingsplaatsen kunnen in drie grote categorieën worden onderverdeeld : opgenomen/verstrekte leningen binnen de Gemeenschap, leningen buiten de Gemeenschap en garanties aan financiële instellingen.

I. LENINGEN DIE WERDEN OPGENOMEN OM LENINGEN TE VERSTREKKEN BINNEN DE GEMEENSCHAP

A. COMMUNAUTAIRE LENINGEN TER ONDERSTEUNING VAN DE BETALINGSBALANSEN

De Gemeenschap is gemachtigd op de kapitaalmarkten of bij financiële instellingen leningen op te nemen om aan Lid-Staten die tijdelijke betalingsbalansmoeilijkheden ondervinden leningen te verstrekken.

Het uitstaand bedrag in hoofdsom van de leningen die aan de Lid-Staten kunnen worden toegekend, is beperkt tot 14 miljard ecu.

Op 31 december 1992 waren er slechts twee leningen : de op 9 december 1985 en 4 maart 1991 goedgekeurde leningen aan Griekenland.

Het uitstaande bedrag van de leningen aan Griekenland beliep op 31 december 1992 1.875 miljoen ecu (zie tabel 1).

B. EURATOM-LENINGEN

In 1977 werd de Commissie gemachtigd leningen op te nemen om bij te dragen in de financiering van kerncentrales.

De leningen zijn bestemd voor de elektriciteitsproducenten en dragen de gebruikelijke bankgaranties. De begunstigden zijn vaak overheidsbedrijven of bedrijven met staatsgarantie.

Het maximale bedrag aan leningen dat mag worden opgenomen is vastgesteld op 4 miljard ecu, waarvan 500 miljoen werd toegestaan in 1977, 500 miljoen in 1980, 1 miljard in 1982, 1 miljard in 1985 en 1 miljard in 1990. Op 31 december 1992 waren voor 2.768,8 miljoen ecu leningen verstrekt.

Het uitstaande bedrag van de verstrekte leningen bedroeg op 31 december 1992 1.338 miljoen ecu.

Op 9 december 1992 heeft de Commissie voorgesteld het bedrag dat niet voor de Lid-Staten is gebruikt aan te wenden voor de financiering van de verbetering van het rendement en de veiligheid van het kernenergiepark in Midden- en Oost-Europa en het GOS.

Voor dit doel kan maximaal 1.124 miljoen ecu worden bestemd.

C. LENINGEN TER BEVORDERING VAN DE INVESTERINGEN IN DE GEMEENSCHAP

De Commissie is bij een besluit van de Raad van 16 oktober 1978 gemachtigd leningen op te nemen ter bevordering van de investeringen in de Gemeenschap (nieuw communautair instrument).

Het bedrag dat aan leningen mag worden opgenomen werd in het besluit van 16 oktober 1978 vastgesteld op 1 miljard ecu, maar bij een besluit van 15 maart 1992 werd het verhoogd met 1 miljard. Bij een besluit van 19 april 1993 werd het maximum opgetrokken met 3 miljard en bij een besluit van 9 maart 1987 werd het nogmaals verhoogd met 750 miljoen.

De opbrengst van deze leningen wordt gebruikt voor het verstrekken van leningen door de EIB, die namens de Gemeenschap optreedt, voor de financiering van investeringsprojecten die bijdragen tot de convergentie en toenemende integratie en beantwoorden aan de prioritaire doelstellingen van de Gemeenschap in de sectoren energie, industrie en infrastructuurwerken, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de regionale effecten van de projecten en de noodzaak de werkloosheid te bestrijden. Door een besluit van 26 april 1982 is ook de ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf een prioritaire doelstelling geworden.

De Gemeenschap werd voorts bij een besluit van 20 januari 1981 gemachtigd leningen op te nemen om een buitengewone bijstand van 1 miljard ecu te verstrekken voor de wederopbouw van de door de aardbeving van november 1980 in Italië getroffen gebieden. Een soortgelijk besluit voor een bedrag van 80 miljoen ecu werd op 14 december 1981 genomen ten behoeve van de gebieden die werden getroffen door de aardbevingen van februari/maart 1981 in Griekenland.

In totaal kunnen dus leningen worden opgenomen voor 6.830 miljoen ecu.

Het uitstaande bedrag van de opgenomen leningen beliep op 31 december 1992 3.326 miljoen ecu of 15,9 % minder dan op 31 december 1991.

Het risico is gespreid over een groot aantal kredietnemers van de Europese Investeringsbank. Bovendien zijn de meeste leningen globale leningen van de EIB aan financiële instellingen, die aansprakelijk zijn voor de aflossing ervan.

Jaarlijks zendt de EIB aan de Commissie een lijst van de debiteuren die, volgens de inlichtingen waarover zij beschikt, in het komende jaar in gebreke zouden kunnen blijven. Tot dusver is de lijst blanco.

II. LENINGEN DIE WORDEN OPGENOMEN OM AAN DERDE LANDEN LENINGEN TE VERSTREKKEN

A. PROGRAMMA VAN DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENINGEN VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN HONGARIJE (Hongarije I)

De Gemeenschap kent Hongarije een lening op middellange termijn voor een hoofdsom van maximaal 870 miljoen ecu met een looptijd van ten hoogste vijf jaar toe. Deze lening is bedoeld om de aanpassing van de Hongaarse economie te vergemakkelijken, zodat deze alle voordelen kan genieten van een op de marktbeginnselen gebaseerde economie. Zij wordt Hongarije tranchegewijs toegekend.

De eerste tranche, van 350 miljoen ecu, is op 20 april 1990 uitbetaald. Een tweede tranche, van 260 miljoen ecu, werd overgemaakt op 14 februari 1991. De derde tranche, van maximaal 260 miljoen ecu, zou in de loop van 1992 worden uitbetaald, maar waarschijnlijk zal zij niet worden overgemaakt, gezien de verbetering van de betalingsbalans van Hongarije. De tranches moeten in één keer worden afgelost, vijf jaar na de overmaking, en de (variabele) rente is jaarlijks betaalbaar.

B. BIJKOMENDE FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN HONGARIJE (Hongarije II)

Door de ineensorting van de Raad voor Wederzijdse Economische Bijstand (Comecon) en de Golfcrisis dreigden de eerste, bemoedigende resultaten van de hervormingen in gevaar te komen. Daarom werd in het kader van een algemeen programma van ongeveer 360 miljoen ecu aan steun vanwege de groep van 24 industrielanden tot een aanvullende leningsoperatie van 180 miljoen ecu besloten.

Een eerste tranche van 100 miljoen ecu werd overgemaakt op 14 augustus 1991. Zij is terugbetaalbaar in eenmaal, zeven jaar na de overmaking, en de (variabele) rente is jaarlijks betaalbaar. De uitbetaling van de tweede tranche, van 80 miljoen ecu, is vastgesteld op 15 januari 1993.

C. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN DE TSJECHISCHE EN SLOWAAKSE FEDERATIEVE REPUBLIEK

De Commissie is in het kader van een steunverlening door de Groep van 24 voor in totaal ongeveer 750 miljoen ecu gemachtigd namens de Gemeenschap in twee tranches leningen op te nemen voor 375 miljoen ecu op zeven jaar. De opbrengst van deze lening zal tegen dezelfde voorwaarden worden geleend aan de Tsjechische en Slowaakse Federatieve Republiek.

De eerste tranche, van 185 miljoen ecu, is uitbetaald op 14 augustus 1991. Zij is zeven jaar later aflosbaar in eenmaal, maar de (variabele) rente is jaarlijks betaalbaar.

De tweede tranche, van 190 miljoen ecu, is op 2 maart 1992 uitbetaald; zij is zes jaar later in eenmaal aflosbaar.

Op 1 januari 1993 heeft de republiek zich gesplitst in Tsjechië en Slowakije. Tussen de overheid van die twee republieken en de Commissie zijn thans besprekingen gaande over de status van de communautaire lening.

D. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN BULGARIJE

De Commissie is in het kader van de steunverlening door de Groep van 24 ten bedrage van 580 miljoen ecu namens de Gemeenschap gemachtigd een lening op te nemen in twee tranches voor een bedrag van 290 miljoen ecu op zeven jaar. De opbrengst van deze lening zal tegen dezelfde voorwaarden aan Bulgarije worden geleend.

De eerste tranche, van 150 miljoen ecu, is op 14 augustus 1991 uitbetaald. Zij is zeven jaar later aflosbaar in eenmaal, maar de (variabele) rente is jaarlijks betaalbaar.

De tweede tranche, van 140 miljoen ecu, is op 2 maart 1992 uitbetaald; zij is zes jaar later in eenmaal aflosbaar.

E. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN BIJKOMENDE FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN BULGARIJE

Op 19 oktober 1992 heeft de Raad op gunstig advies van het Parlement van 17 september 1992 besloten Bulgarije in het kader van een nieuwe steunverlening van de G-24 ten bedrage van 220 miljoen ecu bijkomende financiële bijstand toe te staan.

De Gemeenschap zal een lening van maximaal 110 miljoen ecu in twee tranches toekennen.

De maximale looptijd van de lening is zeven jaar.

De uitvoering van deze operatie is gepland voor 1993.

F. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN ISRAËL

De Commissie is uit hoofde van de financiële bijstand aan Israël en de bevolking van de bezette gebieden waartoe door de Raad op gunstig advies van het Parlement is besloten, gemachtigd namens de Gemeenschap een lening in één tranche van 160 miljoen ecu op maximaal zeven jaar op te nemen. De opbrengst van de lening zal tegen dezelfde voorwaarden aan Israël worden geleend, terwijl bovendien uit de communautaire begroting een rentesubsidie van 27,5 miljoen ecu zal worden toegestaan.

De operatie is uitgevoerd op 2 maart 1992. De opgenomen lening is in haar geheel aflosbaar op 15 december 1997.

G. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN ROEMENIË

Tot deze nieuwe operatie is door de Raad besloten op 22 juli 1991, nadat het Parlement op 17 mei 1991 gunstig advies had uitgebracht. In de begroting werd bij GAB nr. 2/91, welke op 23 december 1991 werd vastgesteld, een specifieke begrotingsplaats voor de garantie opgenomen. Het gaat hier om een leningsoperatie van 375 miljoen ecu op maximaal zeven jaar, waarbij de lening wordt uitbetaald in twee tranches. De eerste tranche, van 190 miljoen ecu, is uitbetaald in januari 1992 en heeft een looptijd van zes jaar. De tweede tranche is uitbetaald op 2 maart 1992.

H. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN BIJKOMENDE FINANCIËLE BIJSTAND AAN ROEMENIË

Op 27 november 1992 heeft de Raad op gunstig advies van het Parlement van 17 november 1992 besloten Roemenië bijkomende financiële bijstand toe te staan in het kader van een nieuwe steunverlening van de G-24 ten bedrage van 160 miljoen ecu.

De lening van de Gemeenschap zal maximaal 80 miljoen ecu bedragen en een looptijd van maximaal zeven jaar hebben.

Wegens het geringe bedrag zal de lening in eenmaal worden uitgekeerd in de loop van 1993.

I. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN ALGERIJE

Tot deze operatie is door de Raad besloten op 23 september 1991, op gunstig advies van het Parlement van 12 juli 1991. In de begroting werd bij GAB nr. 2/91, welke op 23 december 1991 definitief werd vastgesteld, een begrotingsplaats voor de garantie opgenomen. Het gaat hier om een lening van 400 miljoen ecu in twee tranches, namelijk van 250 en 150 miljoen ecu. De eerste tranche (250 miljoen) werd op 23 december 1991 in de vorm van een overbruggingskrediet verstrekt, in afwachting van de afwikkeling in januari 1992 van de opgenomen lening. De tweede tranche is nog niet uitbetaald.

J. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN DE USSR EN/OF HAAR REPUBLIEKEN

De Commissie heeft voorgesteld de USSR en/of haar republieken een lening op middellange termijn van maximaal 1.250 miljoen ecu te verstrekken voor de financiering van de invoer van landbouwprodukten, voedingsmiddelen en geneesmiddelen uit de Gemeenschap en Oost-Europa.

Het Parlement heeft gunstig advies uitgebracht en de Raad heeft zijn besluit op 16 december 1991 formeel vastgesteld. De begrotingsplaats voor de garantie werd gecreëerd bij de goedkeuring van de begroting 1992 in december 1991.

De lening heeft een maximale looptijd van drie jaar en is verdeeld over de verschillende republieken van de voormalige USSR.

De eerste leningscontracten zijn in juli 1992 ondertekend :

- 10 juli : Armenië (38 miljoen ecu), Kirgizië (32 miljoen ecu), Turkmenistan (45 miljoen ecu) en Moldavië (27 miljoen ecu),
- 13 juli : Oekraïne (130 miljoen ecu),
- 24 juli : Witrusland (102 miljoen ecu), Tadzjikistan (55 miljoen ecu) en Georgië (70 miljoen ecu),
- 9 september : Rusland (150 miljoen ecu),
- 9 december : Rusland (349 miljoen ecu),
- 15 december : Kazachstan (25 miljoen ecu).

De eerste leningen zijn eind 1992 uitgekeerd; op 31 december bedroeg het uitstaande bedrag 123 miljoen ecu.

K. DOOR DE GEMEENSCHAP OPGENOMEN LENING VOOR DE TOEKENNING VAN FINANCIËLE BIJSTAND OP MIDDELLANGE TERMIJN AAN ESTLAND, LETLAND EN LITOUWEN

Op 23 november 1992 heeft de Raad op advies van het Parlement van 30 oktober 1992 besloten aan deze drie landen financiële bijstand toe te kennen in het kader van een algemeen steunprogramma van de G-24.

De leningen zullen in twee tranches en gescheiden per land worden uitbetaald.

De leningen zullen in de loop van 1993 worden uitgekeerd en hebben een maximale looptijd van zeven jaar.

De maximumbedragen van de leningen zijn :

- 40 miljoen ecu voor Estland,
- 80 miljoen ecu voor Letland,
- 100 miljoen ecu voor Litouwen.

III. DOOR DE GEMEENSCHAP AAN DERDEN VERLEENDE GARANTIES

A. DOOR DE ALGEMENE BEGROTING GEGARANDEERDE LENINGEN VAN DE EUROPESE INVESTERINGSBANK IN MIDDELLANDSE-ZEELANDEN

Overeenkomstig het bepaalde in het besluit van de Raad van 8 maart 1977 garandeert de Gemeenschap de in het kader van de financiële verplichtingen van de Gemeenschap jegens de Middellandse-Zeelanden door de Europese Investeringsbank toe te kennen leningen.

Dit besluit ligt ten grondslag aan een waarborgcontract, dat op 30 oktober 1978 (Brussel) en op 10 november 1978 (Luxemburg) tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Investeringsbank werd gesloten en waarbij een garantie werd ingevoerd ten belope van 75 % van alle kredieten in het kader van de leningsoperaties in de volgende landen : Portugal (financieel protocol, steun vóór de toetreding), Griekenland, Spanje (financiële samenwerking), Malta, Tunesië, Algerije, Marokko, Turkije, Cyprus, Egypte, Jordanië, Syrië, Israël, Joegoslavië, Libanon.

Voorts geldt bij wijze van uitzondering een garantie van 100 % voor de leningen die in het kader van de spoedhulp aan Portugal worden toegekend op grond van het bepaalde in het besluit van de Raad van 7 oktober 1975.

Voor elk nieuw financieel protocol wordt een nieuwe akte tot verlenging van het waarborgcontract opgesteld.

Op 31 december 1992 waren in totaal leningen toegekend voor 7.517 miljoen ecu, waarvan 1.500 miljoen in Spanje, Griekenland en Portugal en 6.017 miljoen in andere landen aan de Middellandse Zee. Het uitstaande bedrag beliep 2.089 miljoen ecu, waarvan 645 miljoen in Spanje, Griekenland en Portugal en 1.444 miljoen in andere landen aan de Middellandse Zee.

Het risico voor de begroting is, daar voor de meeste operaties de garantie van 75 % geldt, echter niet groter dan 3.269,2 miljoen ecu. Hiervan bestaat 1.134 miljoen ecu uit leningen aan overheidsinstellingen of ondernemingen met staatsgarantie in Spanje, Griekenland en Portugal.

Gelet op de ondertekening van de vierde protocollen zijn de machtigingen als volgt verdeeld over de landen die geen Lid-Staat van de Gemeenschap zijn :

	Oude protocollen	4e protocollen Machtigingen	Totaal
Algerije	360	280	640
Cyprus	92		92
Egypte	492	310	802
Israël	133	82	215
Jordanië	118	80	198
Libanon	177	45	222
Malta	55		55
Marokko	297	220	517
Syrië	208		208
Tunesië	250	168	418
Turkije	90		90
Joegoslavië(1)	760		760
	3.032	1.185	4.217

Op 25 november 1991 werd het tweede protocol met Joegoslavië opgezegd, maar de EIB is in het kader van de positieve maatregelen verzocht haar operaties voort te zetten in Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Macedonië, Montenegro en Slovenië.

Overigens kunnen ook EIB-leningen buiten de protocollen om worden verstrekt in het kader van Verordening (EEG) nr. 1763/92 van de Raad van 29 juni 1992 betreffende de financiële samenwerking met de mediterrane derde landen.

In het kader van deze operatie mag de EIB tot 1.800 miljoen ecu aan leningen verstrekken.

De leningen hebben over het algemeen een looptijd van 15 jaar met een aflossingsvrije periode van drie à vier jaar.

(1) Toen het tweede protocol met Joegoslavië werd opgezegd, kon nog 100 miljoen ecu aan kredieten worden verstrekt en moest nog 290 miljoen aan kredieten worden uitbetaald.

B. DOOR DE EUROPESE INVESTERINGSBANK IN DERDE LANDEN VAN MIDDEN- EN OOST-EUROPA VERSTREKTE LENINGEN

Op verzoek van de Raad van 9 oktober 1989 besloot de Raad van Gouverneurs van de Europese Investeringsbank op 29 november 1989 de Bank te machtigen leningen uit eigen middelen toe te staan voor de financiering van investeringsprojecten in Hongarije en Polen voor maximaal 1 miljard ecu. Deze leningen zijn bestemd voor de financiering van investeringsprojecten die voldoen aan de criteria welke normaal door de Bank worden toegepast bij de toekenning van leningen uit haar eigen middelen. Het waarborgcontract werd ondertekend op 24 april 1990 (Brussel) en 14 mei 1990 (Luxemburg).

De begrotingsautoriteit heeft deze garantie op 14 mei 1991 uitgebreid met leningen voor maximaal 700 miljoen ecu in Tsjechoslowakije, Bulgarije en Roemenië.

De uitbreiding van het waarborgcontract werd ondertekend op 31 juli 1991.

Op 23 oktober 1992 heeft de Commissie een voorstel voor een besluit van de Raad ingediend om deze garantie van de Gemeenschap uit te breiden tot verliezen van de EIB op leningen aan Estland, Letland en Litouwen.

Het maximumbedrag van de leningen die de EIB in deze landen mag toekennen is vastgesteld op 200 miljoen ecu voor een periode van drie jaar.

Op 18 december 1992 heeft de Commissie ook voorgesteld deze garantie uit te breiden tot verliezen van de EIB op leningen in Albanië.

Het maximumbedrag van de leningen die de EIB in dit land mag toekennen is vastgesteld op 50 miljoen ecu voor een periode van drie jaar.

De leningen hebben meestal een lange looptijd (gemiddeld 15 jaar) en een aflossingsvrije periode van drie à vier jaar.

Op 31 december 1992 waren in deze vijf landen van Oost-Europa leningen verstrekt voor 820 miljoen ecu, maar daarvan was slechts iets minder dan 147 miljoen ecu uitgekeerd.

C. DOOR DE EUROPESE INVESTERINGSBANK IN DERDE LANDEN VERSTREKTE LENINGEN

De Raad Economische Zaken/Financiën van 19 mei 1992 is overeengekomen concreet gestalte te geven aan het principeakkoord dat vorig jaar werd bereikt.

Hij heeft de volgende richtsnoeren gegeven :

- de EIB mag leningen toekennen in landen waarmee de Gemeenschap samenwerkingsovereenkomsten heeft gesloten; de leningen zijn bestemd voor projecten van wederzijds belang;
- de Raad van Bewind van de Bank mag individuele leningen toekennen die aan de gebruikelijke criteria van de Bank voldoen;
- een totaal maximum van 250 miljoen ecu per jaar wordt vastgesteld voor een periode van drie jaar; dit bedrag wordt na die periode herzien.

De Raad heeft ermee ingestemd dat deze leningen door de Gemeenschap worden gegarandeerd. De Commissie heeft een voorstel voor een besluit in die zin ingediend op 3 juni 1992.

De begrotingsautoriteit heeft hiervoor in de begroting 1993 een begrotingsplaats opgenomen.

D. KREDIETGARANTIE VAN DE GEMEENSCHAP VOOR DE UITVOER VAN LANDBOUWPRODUKTEN EN LEVENSMIDDELEN UIT DE GEMEENSCHAP NAAR DE VOORMALIGE SOWJETUNIE

De Gemeenschap heeft besloten haar garantie te verlenen voor een krediet van een bankconsortium aan de voormalige Sowjetunie voor de financiering van de invoer van landbouwprodukten en levensmiddelen uit de Gemeenschap en landen van Midden- en Oost-Europa.

De garantie van de Gemeenschap dekt tot 500 miljoen ecu en 98 % het eventuele verlies aan hoofdsom en rente.

Als vergoeding voor deze garantie zal de Gemeenschap een provisie van 0,67 % van het gegarandeerde bedrag ontvangen. De helft van deze provisie is op 26 december 1991 betaald overeenkomstig de contractuele bepalingen. Het resterende bedrag zal een maand na het einde van de trekkingsperiode worden betaald.

Bij uitwisseling van brieven is op 26 november 1991 tussen de Commissie en de Sowjetautoriteiten een regeling getroffen betreffende de voorwaarden van de lening en het gebruik van de middelen. Op dezelfde dag is ook een waarborgcontract ondertekend tussen de Gemeenschap en de banken.

De lening heeft een looptijd van drie jaar en zes maanden te rekenen vanaf de dag van ondertekening.

De rente is halfjaarlijks betaalbaar en de hoofdsom wordt afgelost in drie delen, respectievelijk 20, 31 en 42 maanden na de ondertekening van het akkoord.

De eerste vervaldag voor de aflossing van de hoofdsom is 26 juli 1993.

De eerste rentebetaling, verschuldigd op 9 september 1992, heeft plaatsgehad op 25 september 1992.

Wegens het verdwijnen van de Sowjetunie is besloten dat de middelen door de Republiek Rusland zullen worden gebruikt.

DEEL TWEE : SITUATIE INZAKE RISICO'S

De risico's voor de EG-begroting kunnen aan de hand van twee criteria worden beoordeeld :

- het vaak door de banken gehanteerde criterium van de totale uitstaande hoofdsom op een bepaalde datum;
- het meer specifiek budgettaire criterium van het maximale risico van uitbetaling voor de begroting van een bepaald jaar.

Dit tweede criterium is toegepast :

- alleen op de uitbetalingen per 31 december 1992; dit geeft het minimumrisico voor de Gemeenschap bij afwezigheid van vervroegde aflossingen;
- in meer prospectieve zin, op alle operaties waarvoor de Commissie een voorstel heeft ingediend, ten einde de weerslag ervan op toekomstige begrotingen te ramen, hetgeen het maximumrisico voor de Gemeenschap vormt in de veronderstelling dat de voorstellen van de Commissie worden aanvaard.

Uiteraard dient voor de laatste berekening een aantal veronderstellingen te worden gemaakt over de data van uitbetaling, de aflossingsvoorwaarden, de rentevoeten, de wisselkoersen enz., voor de bijzonderheden waarvan wordt verwezen naar de bijlage. Deze werkwijze geeft echter een orde van grootte van de ontwikkeling van de risico's die aan de lopende voorstellen verbonden zijn.

De uitkomsten zijn weergegeven in de bijgaande tabellen, waarin onderscheid is gemaakt naar landen in en landen buiten de Gemeenschap.

Voorts kan worden opgemerkt dat de genoemde totale bedragen risico's van uiteenlopende aard dekken : lening aan een enkel land wanneer het gaat om financiële bijstand, leningen voor projecten die door de leningnemers worden gegarandeerd in het geval van NCI- of EIB-leningen bijvoorbeeld.

I. UITSTAAND BEDRAG PER 31 DECEMBER 1992 (tabel 1)

De uitstaande hoofdsom van de door de Gemeenschap opgenomen leningen en van de gegarandeerde verstrekte leningen was op 31 december 1992 als volgt verdeeld :

- 7.184 miljoen ecu voor verrichtingen in de Gemeenschap;
- 4.249 miljoen ecu voor risico's met betrekking tot derde landen⁽¹⁾;
- of in totaal 11.433 miljoen ecu.

Sedert 30 juni 1992 is het totale uitstaande bedrag van de verstrekte leningen verder verminderd als gevolg van een daling van de operaties binnen de Gemeenschap, terwijl de leningen aan derde landen nog steeds toenemen, namelijk van 34,5 tot 37,2 % van het totaal op 31 december 1992.

II. MAXIMALE JAARLIJKSE RISICO'S VOOR DE EG-BEGROTING : UITBETALINGEN PER 31 DECEMBER 1992 (tabel 2)

A. TOTAAL

Het totale risico van de schuldendienst voor alle landen samen zal in 1993 3.362 miljoen ecu bedragen, waarna dit bedrag zal dalen tot 2.001 miljoen in 1996, zal stijgen tot 2.481 miljoen in 1997, om vervolgens weer te dalen.

Deze situatie moet echter anders worden beoordeeld al naargelang het gaat om Lid-Staten of derde landen.

B. LID-STATEN VAN DE EG

De schuldendienst op de per 31 december 1992 uitgekeerde leningen zal in 1993 iets minder dan 2,8 miljard ecu bedragen en daarna afnemen tot minder dan 1.500 miljoen.

(1) Waarvan 1.591 miljoen aan EIB-leningen en 2.658 miljoen aan opgenomen/verstrekte leningen van de Gemeenschap.

C. DERDE LANDEN

Het jaarlijkse risico vanwege derde landen varieert naargelang van de aflossingstermijnen van de financiële-bijstandsleningen, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

	1995	1996	1997	1998
TOTAAL RISICO	1079	671	1117	915
waarvan :				
Hongarije I 1	(350)			
Hongarije I 2		(260)		
Algerije 1			(250)	
Hongarije II 1				(100)
TSFR 1				(185)
TSFR 2			(190)	
Bulgarije			(140)	(150)
Roemenië				(185)
Israël			(160)	

III. PROGNOSE VAN DE MAXIMALE JAARLIJKSE RISICO'S : UITBETALINGEN, BESLUITEN EN VOORSTELLEN (tabel 3)

Dit bedrag is een indicator van het potentiële maximumrisico per jaar voor de begroting. Het is dus mogelijk dat deze bedragen niet worden uitbetaald. Iedere wanbetaling van een land leidt immers tot onmiddellijke opschorting van de uitbetalingen aan dat land.

A. TOTAAL

Het totale jaarlijkse risico voor alle landen samen bereikt in 1993 3.584 miljoen ecu, waarna het afneemt tot 3.121 miljoen in 1994, weer toeneemt tot 4.086 miljoen in 1995 en na een nieuwe daling tot 3.683 miljoen in het volgende jaar oploopt tot 4.301 miljoen in 1997 en 4.578 miljoen in 1998.

B. LID-STATEN

De ontwikkeling is weinig verschillend van die van de uitgekeerde leningen, in zover nog weinig operaties moeten worden uitgevoerd. In 1993 zal een maximumbedrag van 2 843 miljoen ecu worden bereikt, dat daarna door een vrij sterke daling zal worden gevolgd.

C. DERDE LANDEN

Dit risico vertoont een enigszins afwijkende ontwikkeling, met een continue groei tot 2 321 miljoen ecu in 1995, een vrij sterke daling in het volgende jaar en opnieuw een stijging tot 2 015 miljoen ecu in 1997 en 2 229 miljoen in 1998.

IV. TOEPASSING VAN DE GARANTIE

In de tweede helft van 1992 heeft de EIB de begrotingsgarantie aangevraagd voor leningen aan de republieken van het voormalige Joegoslavië (Bosnië-Herzegovina, Macedonië en Servië) voor een bedrag van ongeveer 4,5 miljoen ecu. Op 14 december 1992 werd dit bedrag uit de begroting betaald.

Op 31 december beliepen de door de Gemeenschap betaalde vorderingen die nog niet door de in gebreke gebleven debiteuren waren terugbetaald 8,5 miljoen ecu voor de republieken van het voormalige Joegoslavië. Libanon heeft zijn schuld volledig terugbetaald.

DEEL DRIE : BEOORDELING VAN DE POTENTIËLE RISICO'S

De in de voorafgaande delen genoemde bedragen verschaffen informatie over de kwantitatieve aspecten van de risico's voor de algemene begroting.

Deze gegevens moeten echter worden gewogen met de kwalitatieve aspecten van het risico, die worden bepaald door de aard van de operaties en de hoedanigheid van de kredietnemers.

I. AARD VAN DE OPERATIES

De in de genoemde bedragen begrepen risico's hebben betrekking op uiteenlopende interventies, die in twee categorieën kunnen worden ingedeeld : operaties met een macro-economisch doel en operaties met een micro-economisch doel.

A. OPERATIES MET EEN MACRO-ECONOMISCH DOEL

Dit zijn in de eerste plaats de betalingsbalansleningen, die bestemd zijn voor de Lid-Staten en waaraan normaal precieze economische voorwaarden en verbintenissen worden gekoppeld.

De financiële-bijstandsoperaties vallen ook onder deze rubriek, maar zij zijn bedoeld voor derde landen.

Ten slotte kan in deze categorie het krediet worden ondergebracht dat bestemd is voor de financiering van de invoer van landbouwprodukten en voedingsmiddelen in de voormalige Sowjetunie, want het risico van deze operatie wordt grotendeels bepaald door de macro-economische en politieke ontwikkeling van dat land.

B. OPERATIES MET EEN MICRO-ECONOMISCH DOEL

Dit zijn de leningen voor de financiering van welbepaalde projecten, die normaal over een lange periode worden afgelost met de verwachte opbrengst van de projecten en die over het algemeen worden toegekend aan nationale ondernemingen of financiële instellingen; zij worden niet alleen door de garantie van de Gemeenschap maar ook door de gebruikelijke bankgaranties gedekt.

Het betreft hier de Euratom- en NCI-leningen in de Lid-Staten en de leningen van de EIB in landen buiten de Gemeenschap (Middellandse-Zeegebied, Midden- en Oost-Europa).

II. ECONOMISCHE EN FINANCIËLE SITUATIE VAN DERDE LANDEN DIE STEUN ONTVANGEN IN HET KADER VAN OPERATIES MET MACRO-ECONOMISCHE DOELEINDEN

Alle landen die steun ontvangen in het kader van operaties met macro-economische doeleinden hebben stabilisatie- en hervormingsprogramma's uitgevoerd. De economische en financiële resultaten van deze landen worden grotendeels bepaald door de verreikende structurele hervormingen die in dit kader worden ondersteund.

In dit deel wordt ook informatie verschaft over enkele landen van Midden- en Oost-Europa die deze steun niet ontvangen en over de uit Joegoslavië en de Sowjetunie voortgekomen landen.

A. HONGARIJE

Sedert 1989 wordt in Hongarije een veelomvattend programma van stabilisatie en aanpassing op middellange termijn uitgevoerd. Dit hervormingsproces is echter met een aanzienlijke inkrimping van de economische bedrijvigheid gepaard gegaan : in 1991 is het BBP met 10,2 % gedaald en in 1992 met naar raming 5 %. De inflatie is geleidelijk afgenomen tot 21,6 % op jaarbasis in december 1992, maar de werkloosheid neemt steeds meer uitbreiding en bereikte in dezelfde maand 663 000 werknemers of 12,2 % van de beroepsbevolking. Het begrotingstekort is in 1992 opgelopen tot 197 miljard forint (meer dan het streefcijfer van 5 % van het BBP), hetgeen vooral het gevolg is van een sterker dan verwachte daling van de belastingontvangsten. Als reactie op dit slechte resultaat heeft het IMF zijn bijstand in de tweede helft van 1992 opgeschort.

Het structurele hervormingsprogramma wordt verder uitgevoerd en in 1991 en 1992 werden belangrijke nieuwe wetten aangenomen. Het grootste deel van de wetgeving op de eigendomsrechten en de schepping van een marktbestel is aangenomen in 1991. In 1992 heeft de regering zich geconcentreerd op de hervorming van de overheidsfinanciën en de wetgeving voor de sectoren infrastructuur en sociale zaken. Het herstructureringsproces verloopt traag. Eind 1992 was ongeveer 16 % van de overheidsactiva geprivatiseerd. Enkele grote sectoren, zoals vervoer, landbouw en het bankwezen, zijn echter buiten deze ontwikkelingen gebleven. De particuliere sector neemt echter gestaag uitbreiding dankzij de snelle opkomst van het midden- en kleinbedrijf en de belangrijke invoer van buitenlands kapitaal. In 1992 was de particuliere sector naar raming goed voor 30 % van het BBP.

De betalingsbalansresultaten waren in 1992 voor het derde achtereenvolgende jaar beter dan was verwacht. Eind oktober 1992 bedroeg het overschot op de handelsbalans 489 miljoen USD en dat op de lopende rekening 704 miljoen USD, terwijl oorspronkelijk een tekort was verwacht. Dankzij de combinatie van krachtige uitvoergroei en aanzienlijke inkomsten uit toerisme en transfers heeft Hongarije een goede deviezenpositie bereikt en kan het zijn schuldendienst voldoen. De schuldendienstratio is gedaald van 43,2 % in 1990 tot ongeveer 30 % in 1991, en verwacht wordt dat dit percentage in 1992 nog lager ligt. De buitenlandse investeringen en de steun van het IMF, de Wereldbank en de G-24 hebben een positieve invloed gehad op de officiële reserves, die thans een bevredigend niveau hebben bereikt (5,1 miljard USD in oktober 1992, of 5 maanden invoer).

De bruto buitenlandse schuld van Hongarije heeft zich gestabiliseerd op ongeveer 22,5 miljard USD in het derde kwartaal van 1992. In 1991 is de samenstelling van de schuld aanzienlijk verbeterd doordat het aandeel van het korte-termijnkrediet werd teruggebracht tot 9,6 %. De waarde van de schuld op de secundaire markt heeft zich gestabiliseerd op ongeveer 90 % dankzij de stipte nakoming van de schuldendienst door de Hongaarse overheid en de aanzienlijke vermindering van het herschikkingsrisico. In 1992 noteerde Moody de emissies van de Nationale Bank van Hongarije BA1 en Standard and Poor BB+.

B. TSJECHIË EN SLOWAKIJE

Bepaalde tekenen wijzen er op dat de economische stabilisatie van midden 1992 (de produktie in de traditionele sectoren stabiliseerde zich op haar lage niveau, terwijl in de nieuwe sectoren de produktie en werkgelegenheid een opleving vertoonden) van korte duur is geweest. Uit voorlopige ramingen blijkt dat het BBP in 1992 met bijna 10% is gedaald (terwijl het in 1991 al met 16% achteruit was gegaan), waarbij de economische resultaten vooral in de tweede helft van het jaar zijn verslechterd (met 5% ten opzichte van de eerste helft). Voorts is de inflatie, die tussen mei en augustus 1992 tot onder de 10% was teruggedrongen, sinds september weer met 2% per maand opgelopen, terwijl de invoering van de BTW in januari 1993 tot een verdere stijging heeft geleid. Het totale begrotingstekort is vrij stabiel gebleven, maar het vertoont een ongunstige tendens; het tekort van Slowakije nadert de 4% van zijn BBP. De eerste golf van grootschalige privatisering was eind 1992 voltooid.

De onzekerheid over de procedures en effecten van de verdeling van Tsjechoslowakije in twee onafhankelijke staten is wellicht de voornaamste oorzaak geweest van de opvallende achteruitgang van de economische bedrijvigheid in de loop van het jaar. De politiek stond geheel in het teken van deze splitsing, hetgeen tot irritatie bij potentiële binnenlandse en buitenlandse investeerders heeft geleid. Voorts werden de investeringen en de ingrijpende modernisering van het produktieapparaat gehinderd door een grootschalige privatisering op papier, daar de nieuwe eigenaars hun plaats nog niet hadden ingenomen, terwijl de oudere eigenaars en bedrijfsleiders niet veel belangstelling meer aan de dag legden voor structurele aanpassingen. Gevolg was dat de onderinvestering in beide republieken voortging. De werkloosheid is in de loop van 1992 verder teruggelopen : in Tsjechië tot minder dan 3% en in Slowakije van bijna 13% begin 1992 tot iets meer dan 10% aan het einde van het jaar. De arbeidsproduktiviteit vertoont echter nog geen verbetering. Dit betekent dat nog belangrijke arbeidsmarktaanpassingen moeten plaatsvinden.

De verdeling in twee republieken met een verschillend economisch beleid (marktgeoriënteerd in Tsjechië, meer staatsinterventie in Slowakije) is vreedzaam verlopen. Overeengekomen werd de activa en passiva te verdelen in de verhouding 2 (Tsjechië) op 1 (Slowakije). De republieken hebben een douane-unie opgericht en aanvankelijk werd ook de monetaire unie behouden, maar de voorbereidingen zijn gaande om eigen munten in te voeren.

De betalingsbalanspositie was zeer gunstig in 1992 : een overschot van 2,2 miljard USD, tegen 1,2 miljard in 1991. Op de handelsbalans werd een gering tekort geregistreerd, maar de uitvoer naar het Westen neemt sterk toe. De invoer van buitenlandse directe investeringen, die aanvankelijk zeer krachtig was, werd afgeremd door de aanstaande verdeling van de federatie in de tweede helft van 1992. De officiële reserves bereikten aan het einde van het jaar 2,8 maanden invoer (tegen 1,3 maanden in 1991). Wegens deze gunstige reservepositie besloot de overheid in het tweede deel van het jaar geen gebruik te maken van de stand by overeenkomst bij het IMF (hoewel aan de resultatencriteria was voldaan en de programmaherziening naar tevredenheid beëindigd). Eind 1992 bedroeg de bruto buitenlandse schuld in convertibele valuta's 9,9 miljard USD en de schuldendienst 13% van de uitvoer (tegen 15% in 1991). De wisselkoers, die aan een mand van vijf deviezen is gekoppeld, is stabiel gebleven.

C. BULGARIJE

De economische resultaten van Bulgarije zijn minder gunstig dan in de meeste andere landen van de regio. In 1991 is het reële BBP met 17% gedaald, zijn de reële lonen met ongeveer de helft verminderd en beliep de inflatie meer dan 300%. Deze achteruitgang heeft zich in 1992 voortgezet : het BBP vertoonde in de eerste helft van het jaar een reële daling van 13%, de industriële productie bedroeg ongeveer 20% minder dan in 1991 en vertoonde slechts geringe tekenen van herstel, de inflatie bleef hoog op 4 à 6% per maand (80% in totaal voor 1992) en de werkloosheid beliep meer dan 15% van de beroepsbevolking. Door externe factoren is de crisis nog ernstiger geworden : het schuldenprobleem (Bulgarije is van buitenlandse kredietverlening uitgesloten sedert 1990, toen het unilateraal een moratorium op de schuldendienst instelde), de ineenstorting van de USSR, waarvan Bulgarije veel afhankelijker was dan andere landen, aanzienlijke oninbare vorderingen op Libië en Irak en, meer recent, het embargo tegen Servië, dat een belangrijke exportmarkt was.

De economische hervormingen bestonden tot dusver vooral uit liberalisatie- en stabilisatiemaatregelen. Vooral door een voorzichtig macro-economisch beleid en de vroegtijdige invoering van interne convertibiliteit hebben de meeste binnenlandse prijzen zich aan de markt aangepast zonder een inflatoire spiraal op gang te brengen. De structurele hervormingen verliepen trager, deels omdat in 1991 geen politieke consensus werd bereikt. In de eerste maanden van 1992 zijn echter belangrijke vorderingen gemaakt bij de uitwerking van de wetgeving op de privatisering en andere structurele maatregelen. Vooral op het gebied van kleinschalige privatisering en schadeloosstelling is er vooruitgang. Bij de grootschalige privatisering valt echter een aanzienlijke achterstand waar te nemen. De val van de regering in oktober (eerst aan het einde van 1992 trad een nieuwe regering aan) heeft de uitvoering van dit programma nog vertraagd. Voor de nabije toekomst zijn er evenwel gronden voor optimisme, nu de nieuwe eerste minister zijn kabinet "regering van de privatisering" heeft genoemd. Op middellange termijn zal het er om gaan hoe krachtig de wetgeving ten uitvoer wordt gelegd. Groei zal slechts mogelijk worden via de uitvoer, want er is geen ruimte voor monetaire of fiscale stimulansen. Dit betekent dat de schulden crisis moet worden opgelost en dat de exportmarkten, vooral in Europa, in voldoende mate moeten worden opengesteld.

Na de politieke crisis heeft Bulgarije de betrekkingen met het IMF weer aangeknoopt in het kader van de stand-by overeenkomst die in april 1993 afloopt. Momenteel onderhandelt de regering over een nieuw jaarlijks programma dat door een nieuwe stand-by overeenkomst zal worden ondersteund.

De verbetering van de externe financiële situatie van het land heeft zich in 1992 voortgezet. Het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans bedraagt ook dit jaar minder dan 1 miljard USD op kasbasis. De handelsbalans vertoont een klein overschot doordat de uitvoer meer is toegenomen dan de invoer (de invoer verloopt nog steeds traag, vooral door de vermindering van de externe financiering). De internationale reserves zijn toegenomen tot ruim 1,1 miljard USD eind oktober 1992, hetgeen overeenkomt met drie maanden invoer. Zij blijven echter te gering als gelet wordt op de vermoedelijke behoeften van Bulgarije om zijn handelsschulden te vereffenen. De onderhandelingen met de handelsbanken verlopen de jongste tijd echter gunstiger. In november bereikten de partijen een overeenkomst over de voornaamste beginselen van een toekomstige maatregelenpakket ter verlaging van de schuld en de schuldendienst. De nieuwe Bulgaarse regering is voornemens de onderhandelingen voort te zetten en wil in de komende maanden een overeenkomst bereiken. In december 1992 heeft Bulgarije van haar officiële crediteuren een bijkomende schuldenverlichting verkregen. De nieuwe overeenkomst van de Club van Parijs heeft de schuldendienst tot april 1993 herschikt, samen met de achterstand die is opgelopen sedert het einde van de consolidatieperiode van de vroegere overeenkomst (die in april 1991 werd gesloten). In totaal wordt de buitenlandse schuld geraamd op 12 miljard USD. Deze schuld bestaat voor bijna de helft uit achterstanden op korte-termijndeposito's en kredietbrieven. In 1992 is de schuld opgelopen door zich opstapelende achterstanden (de rentebetalingen, die in september werden hervat, bedragen slechts 25% van de renteschulden). De prijs van deze schuld op de secundaire markt schommelt rond 20%. De schuldendienstratio bedraagt ongeveer 50% van de exportopbrengsten in convertibele valuta's.

D. ROEMENIË

De Roemeense overheid heeft in 1992 het veelomvattende stabilisatie- en hervormingsprogramma voortgezet waarmee in 1991 was begonnen. De nieuwe regering, die na de verkiezingen van september 1992 is aangetreden, heeft toegezegd het hervormingsprogramma voort te zetten. Het voornaamste probleem van de Roemeense economie is de sterke daling van de produktie. In 1991 is het reële BBP gedaald met 13% en voor 1992 bedraagt de schatting 16%. De werkloosheid bedroeg in oktober 1992 8,6%, maar zij stijgt snel. De regering blijft een voorzichtig budgettair en monetair beleid voeren. In 1992 beliep het begrotingstekort slechts 2% van het BBP en nam de kredietverlening slechts met ongeveer 70% toe, hetgeen minder is dan het geplande maximum. De inflatie, die aan het afnemen is, bedroeg in 1992 echter nog steeds 200% (tegen 473% in 1991). Deze verbetering is gedeeltelijk toe te schrijven aan de in de loop van het jaar ingevoerde prijzenliberalisatie en subsidieverlagingen.

De economische hervormingen verlopen in een gestaag tempo. Het belastingstelsel wordt gestroomlijnd en in juli 1993 zal de BTW worden ingevoerd. Het privatiseringsproces is al goed gevorderd in de landbouwsector, maar het verloopt trager in de industrie. Een verstorend element is dat opnieuw een parallelle deviezenmarkt is ontstaan waarop de nationale valuta wordt verkocht met een korting die eind 1992 meer dan 20% bedroeg.

De externe situatie van Roemenië, die in 1991 aanzienlijk was verslechterd, heeft zich in 1992 hersteld. De exportresultaten zijn goed, terwijl de invoer is afgenomen, met als gevolg een aanzienlijke verbetering van de lopende rekening, die een tekort van ongeveer 0,75 miljard vertoonde (hetgeen ongeveer de helft van het tekort van 1991 is). Ondanks vertragingen bij de betalingen uit officiële bronnen zijn de internationale reserves met ongeveer 0,2 miljard USD toegenomen.

Dankzij het beleid van versnelde aflossing van de schuld dat de overheid in de tweede helft van de jaren 80 heeft gevoerd, is de schuldendienstratio zeer laag (2% in 1991 en 8% in 1992).

E. BALTISCHE STATEN

De economieën van de Baltische Staten waren nauw verbonden met het economisch stelsel van de voormalige Sowjetunie, waarop zij in augustus 1991 hun onafhankelijkheid veroverden. De drie landen hebben een langdurige verdraging van hun economische activiteit gekend als gevolg van de achteruitgang van hun handel met de voormalige Sowjetrepublieken, vooral Rusland.

Estland

Volgens voorlopige ramingen is het BBP in 1992 gedaald met 26%, na een achteruitgang van 12,6% in 1991 en 3,6% in 1990. De geregistreeerde werkloosheid bedroeg in december 1992 12.579 werknemers of 1,5% van de beroepsbevolking. De verdoken werkloosheid zou echter veel groter zijn. In de eerste helft van 1992 bedroeg het overschot op de begroting 1,4% van het BBP, en verwacht wordt dat het jaar met hetzelfde percentage zal worden afgesloten. Het probleem van belastingachterstanden maakt het echter steeds moeilijker de begroting in evenwicht te houden. De inflatie is thans onder controle : in december 1992 bedroeg de maandelijkse stijging van het indexcijfer van de consumptieprijzen 3,3%.

De prijzenliberalisatie is grotendeels voltooid en het ontstaan van een rationele prijzenstructuur is gesteund door de invoering van een eigen convertibele valuta, de kroon. De privatisering is tot dusver beperkt gebleven tot kleine ondernemingen, waarvan er meer dan 40% in particuliere handen zijn gekomen. De overheid stimuleert het privatiseringsproces door een onlangs opgericht privatiseringskantoor. Er zijn echter nog moeilijkheden met de schadeloosstellingen ten gevolge van de onbeperkte uitbreiding van de termijn voor de indiening van claims. Het bankstelsel beleeft een liquiditeitscrisis. Dit heeft de regering ertoe gebracht de banken van middelen te voorzien door een obligatie-emissie en steun uit de deviezenreserves.

In 1992 is de lopende rekening, die in 1991 een aanzienlijk overschot vertoonde, verslechterd doordat Rusland aan het begin van het jaar begon wereldmarktprijzen aan te rekenen voor zijn uitvoer. Er zijn echter tekenen dat er weer een klein overschot op de lopende rekening is ontstaan doordat de invoer onder het geplande niveau is teruggevallen ten gevolge van uitstel bij de aflossing van buitenlands krediet uit officiële bronnen. Het handelsverkeer met de voormalige Sowjetunie heeft zich in 1992 nauwelijks hersteld (de reële uitvoer en invoer lagen meer dan 50% onder het niveau van 1990), terwijl de handel met West-Europa snel is toegenomen : in het derde kwartaal vormde deze ongeveer de helft van de totale handel. De handelsbalans vertoont een tekort. De officiële reserves zijn in de loop van 1992 met 75 miljoen USD toegenomen, exclusief de restitutie van vooroorlogs goud door de BIB, het VK en Zweden. Estland heeft de eerste tranche (ongeveer 11 miljoen USD) van het IMF teruggekocht in het kader van een stand-by overeenkomst voor één jaar van ongeveer 39 miljoen USD voor de periode 1 juli 1992-30 juni 1993. Aan het einde van vorig jaar beliep de buitenlandse schuld 24,2 miljoen USD (ongeveer 3% van het BBP), exclusief het aandeel van 0,62% in de schuld van de voormalige Sowjetunie (thans geschat op bijna 80 miljard USD) dat aan Estland werd toegewezen tijdens de onderhandelingen over de aansprakelijkheid voor deze schuld en dat door Estland nooit is erkend. Bilaterale onderhandelingen met Rusland zullen uitsluitel geven over de vraag of de externe positie van Estland moet worden gewijzigd nadat alle vorderingen en tegoeden in aanmerking zijn genomen.

Letland

Het BBP is in 1992 naar raming met ongeveer 30% gedaald. In december 1992 bedroeg de geregistreeerde werkloosheid 33.200 werknemers of 2,3% van de beroepsbevolking. Er bestaat echter een grote verdoken werkloosheid, want naar raming 15 tot 20% van de industriële werknemers is met onbepaald onbetaald verlof. Het tekort op de begroting van 1992 wordt geraamd op ongeveer 1,1% van het BBP. De huidige begrotingsvoorstellen voor 1993 zijn gebaseerd op een evenwicht van de lopende uitgaven en een klein tekort op de investeringsuitgaven. De stijging van de detailhandelsprijzen is in de laatste maanden gematigd geweest, in overeenstemming met reële loonsverlagingen. In september 1992 lag het indexcijfer van de detailhandelsprijzen 644% hoger dan in dezelfde maand van 1991.

De prijzen zijn al grotendeels geliberaliseerd; slechts enkele produkten worden nog steeds gecontroleerd. De privatisering daarentegen vordert maar traag. Dit is ondermeer te wijten aan de schadeloosstellingsregeling, die de termijn voor de indiening van de claims op ondernemingen en terreinen op midden 1992 en voor huizen op oktober 1994 vaststelt. Tot dusver is de privatisering beperkt gebleven tot kleine ondernemingen. Een in augustus aangenomen wet somt 25 grote ondernemingen op die voor privatisering in aanmerking komen. Daarnaast is een lijst van 600 ondernemingen opgesteld die kunnen worden geprivatiseerd.

De lopende rekening van het land is in 1992 aanzienlijk verslechterd door de zware ruilvoetschok die de economie aan het begin van het jaar moest ondergaan toen Rusland marktprijzen begon aan te rekenen voor zijn uitvoer naar Letland. Er zijn tekenen die erop wijzen dat het tekort op de handelsbalans, dat volledig te wijten is aan de handel met de voormalige Sowjetunie, ruimschoots wordt gecompenseerd door een overschot op de dienstenbalans, zodat de lopende rekening ook een overschot vertoont. Een onverklaarbare uitvoer van particulier kapitaal wijst evenwel op een gebrekkige verslaggeving van de werkelijke invoer. Evenals in de twee andere Baltische landen hebben achterstanden bij de uitbetaling van officiële steun uit het buitenland de expansie van de invoer en de produktie afgeremd. De bruto reserves van het land zijn in 1992 met 48 miljoen USD toegenomen, maar dit is netto slechts 12 miljoen USD als rekening wordt gehouden met de aankopen van de eerste twee tranches (samen 36 miljoen USD) van het IMF in het kader van de stand-by overeenkomst van één jaar voor in totaal ongeveer 77 miljoen USD. De buitenlandse staatsschuld van het land bedroeg op 31 december 1992 59 miljoen USD of 4,8% van het BBP, terwijl de schuldendienstratio 2,1% van de uitvoer beliep. Letland heeft nooit het aandeel van 1,14% in de schuld van de voormalige Sowjetunie erkend die het tijdens de onderhandelingen toegewezen had gekregen; de uitkomst van de onderhandelingen over deze aangelegenheid en andere problemen met Rusland zal bepalen in welke mate de officiële buitenlandse schuld moet worden aangepast.

Litouwen

Het BBP is in 1992 naar raming met ongeveer 39% gedaald, na een achteruitgang van 13% in 1991 en 5% in 1990. De werkloosheid bedroeg in november 1992 12.651 werknemers of 1% van de beroepsbevolking. De gemiddelde inflatie van 1992 beliep meer dan 1.000% en in december bedroeg de maandelijkse stijging van de prijzen 27,7%. Toch vertrouwt de regering erop dat zij het streefcijfer van minder dan 10% per maand spoedig zal halen.

De prijzen zijn al in zover geliberaliseerd dat geen goederen en diensten, behalve energie voor het gezin en de prijzen van monopolieprodukten, meer onder de controle vallen. Het privatiseringsproces is vrij snel gegaan. Zorg van de overheid is echter dat daarbij niet voldoende aandacht is besteed aan herstructureringsmaatregelen. Veel ondernemingen worden thans door de werknemers gecontroleerd, zodat rationalisaties en ontslagen onmogelijk worden. Daarom herzielt de regering momenteel het privatiseringsprogramma.

De lopende rekening van de betalingsbalans van Litouwen is in 1992 sterk achteruitgegaan. Een belangrijke negatieve factor was de ernstige droogte, die negatieve gevolgen heeft gehad voor de landbouwproductie, de invoerbehoefte en het uitvoerpotentieel van de drie Baltische landen. Bovendien heeft de lopende rekening van Litouwen een ruilvoetschok ondergaan doordat de uitvoerprijzen van Rusland in het najaar van 1992 het niveau op de wereldmarkt bereikten. De lopende rekening, die in 1992 door het gebrek aan officiële financiering onder druk kwam te staan, schijnt toch een overschot voor het jaar als geheel te vertonen, evenals de handelsbalans; maar de mogelijkheid bestaat dat de invoer, vooral uit de voormalige Sowjetrepublieken, is onderschat. De bruto nationale reserves waren tegen het einde van 1992 met 75 miljoen USD aangegroeid. Afgezien van de IMF-aankoop van ongeveer 17 miljoen USD (1,1% van het BBP) schijnen er geen andere officiële schulden in het buitenland te bestaan. Tijdens de onderhandelingen over de schuld van de voormalige Sowjetunie werd aan Litouwen 1,41% van de totale schuld toegewezen, maar het land heeft dit nooit erkend. Thans wordt met Rusland onderhandeld over een bilaterale regeling voor onder meer deze aangelegenheid.

F. ALGERIJE

Wegens zijn beperkte deviezenvoorraad heeft Algerije bezuinigingsmaatregelen getroffen, die grotendeels de vorm aannamen van nieuwe handelsbeperkingen. Daardoor is het land in 1992 in een recessie terecht gekomen en is de werkloosheid volgens de officiële statistieken tot meer dan 20% gestegen. Door prijsliberalisatiemaatregelen, de stijging van de invoerprijzen ten gevolge van de depreciatie van de dinar in 1991 en de financiering van het overheidstekort is de inflatie in 1992 tot ongeveer 30% opgelopen (tegen 16,6% in 1990).

Het concurrentievermogen van het bedrijfsleven is ondermijnd door een stabiele wisselkoers tegen de achtergrond van een hoge inflatie, hetgeen de overheid ertoe heeft doen besluiten de invoer van bepaalde produkten tijdelijk te beperken.

De buitenlandse schuld van Algerije bedraagt 25 miljard USD en bestaat voor een groot gedeelte uit schulden op korte termijn. De schuldendienst belooft ruim 70% van de exportopbrengsten (voornamelijk van aardolie en aardgas). Algerije heeft echter geen multilateraal moratorium of herschikking van zijn schuld moeten aanvragen en tracht thans bilateraal bijkomende financieringsfaciliteiten te krijgen. De stand-bij overeenkomst die door het IMF in juni 1991 werd goedgekeurd, is begin 1992 opgeschort. De onderhandelingen over een nieuw programma zullen vermoedelijk spoedig beginnen.

G. ISRAËL

In 1992 heeft Israël voor het derde achtereenvolgende jaar een sterke groei gekend. De werkloosheid is echter opgelopen tot 11,5%, het hoogste niveau van de laatste twee decennia. De macro-economische situatie is aanzienlijk verbeterd. De inflatie bedraagt minder dan 10% en het begrotingstekort is sterk verminderd. De uitvoer van goederen en diensten, vooral het toerisme, herleeft. De resultaten van de economie hebben de internationale noteringen doen stijgen.

Om de investeringsinspanningen te financieren die nodig zijn om de recente immigratiegolf op te kunnen vangen, heeft Israël in april 1992 van het IMF 179 miljoen STR ontvangen als "compensatory and contingency facility". De Amerikaanse overheid heeft een leningsgarantie van 10 miljard USD verstrekt, waardoor verlichting is gekomen in het deviezentekort en het probleem van de beperkingen en hoge leningskosten. De bruto buitenlandse schuld beliep eind 1991 33,8 miljard USD of 61% van het BBP, terwijl de schuldendienst 27% van de uitvoer bedroeg, tegen 80% in 1985, hetgeen een goede basis is voor het opnemen van leningen in het buitenland voor de financiering van een investeringsprogramma.

H. EX-USSR

De economische crisis in de voormalige Sowjetunie is in 1992 steeds ernstiger geworden. De gecentraliseerde planning is in de meeste onafhankelijke staten ingestort. De handel tussen deze staten is teruggelopen met naar raming 20 tot 30 %. In het grootste gedeelte van het gebied is de monetaire situatie chaotisch, wordt een laks kredietbeleid gevoerd en functioneert het financieel stelsel vrijwel niet meer. De begrotingen zijn niet meer onder controle, vooral wegens problemen bij het innen van de belastingen. De uitvoer in harde valuta is gekelderde, met als gevolg buitenlandse betalingscrises. Een en ander heeft geleid tot een steile daling van de produktie (het BBP is vermoedelijk met ongeveer 20 % teruggelopen) en de regio is dicht bij de hyperinflatie. Het industriële herstructureringsproces en de afvloeiing van werknemers zijn in feite nog niet begonnen; de werkloosheid is nog steeds laag.

In veel republieken vinden verreikende economische hervormingen plaats, maar niet overal met hetzelfde succes. Aan het begin van het jaar gaf Rusland de toon aan met een doortastend, zij het vrij onvolledig, hervormingsprogramma. Sedert het voorjaar is het tempo van de hervormingen echter afgenomen als gevolg van de toenemende binnenlandse oppositie, vooral in het parlement en de machtige sector van staatsbedrijven. Daardoor is het macro-economische stabilisatieproces mislukt en is het land naar hyperinflatie afgegleden. De wettelijke, institutionele en structurele hervormingen vorderen slechts langzaam, maar met de privatisering is er vooruitgang geboekt. In Oekraïne is de economische politiek vooral bepaald door nationalistische krachten die naar onafhankelijkheid van Moskou streven en hebben nagelaten de wettelijke en institutionele basisvoorwaarden voor een markteconomie te creëren. Belangrijk in dit verband zijn ook het streven naar een eigen Oekraïense munt en het wantrouwen tegenover het GOS. De in oktober aangetreden regering schijnt echter meer tot hervormingen geneigd te zijn. Enkele republieken hebben al belangrijke stappen in de richting van een marktsysteem gezet : Kazachstan en Kirgizië zullen wellicht binnenkort met het IMF stand-by overeenkomsten sluiten. In andere republieken zijn echter weinig hervormingspogingen gedaan of wordt de economie meer door de burgeroorlog dan door beleidswijzigingen verstoord.

De externe financiële situatie van het gebied is uiterst zwak. Dit geldt vooral voor de korte termijn; op langere termijn vertonen de nieuwe staten die uit de Sovjetunie zijn voortgekomen een zeer variabel profiel. Enkele republieken hebben een aanzienlijk deviezenopbrengstenpotentieel en een grote industriële capaciteit, terwijl andere kunnen worden gelijkgesteld met ontwikkelingslanden en dus sterk van buitenlandse bijstand afhankelijk zullen blijven.

De externe financiële situatie is grotendeels bepaald door de ontwikkelingen in de Sovjetunie sedert de late jaren tachtig en thans ook door de vraagstukken met betrekking tot de regeling van het buitenlandse schuldenprobleem.

Sedert 1990 kan de voormalige Sowjetunie de dienst van zijn buitenlandse schuld, die vooral in handen is van particuliere crediteuren, slechts verzekeren door de invoer te beperken en haar goud- en deviezenreserves aan te spreken. Ook heeft zij extensief gebruik gemaakt van de door de voornaamste industrielanden verstrekte overheidsleningen en -garanties. Door de groeiende moeilijkheden om harde deviezen te verkrijgen en de intrekking van kredietlijnen door Westerse handelsbanken verkeerde de Vneshekonombank van de toenmalige USSR eind 1991 zo goed als in staking van betalingen. In december 1991-januari 1992 sloten de overheden van de nieuwe staten met de officiële en particuliere crediteuren van de USSR akkoorden over uitstel van aflossing van de hoofdsom van de vóór 1991 opgenomen kredieten op middellange en lange termijn. Dit uitstel werd toegestaan op voorwaarde dat de staten het principe van gezamenlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid voor de schuldendienst aanvaardden.

Ondanks het uitstel was de liquiditeitscrisis van de voormalige Sowjetunie in 1992 nog niet opgelost. Daar komt bij dat het wettelijke kader voor de schuldendienst die gebaseerd is op gezamenlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid niet uitvoerbaar is gebleken (Rusland is de enige staat die betalingen heeft verricht), terwijl zich op de niet-uitgestelde schuld aanzienlijke achterstanden hebben opgestapeld (ongeveer 10 miljard USD, waarvan ruim 2 miljard aan rente-achterstal). Gevolg is dat de uitstaande schuld thans ruim 75 miljard USD bedraagt, tegen 67 miljard aan het einde van 1991. Door deze ontwikkelingen wordt steeds meer gedacht aan een lange-termijnoplossing voor het schuldendienstprobleem. Momenteel tracht de Club van Parijs van officiële crediteuren een oplossing te bereiken in de vorm van een veelomvattend herschikkingspakket, zowel voor de hoofdsom als voor de rentebetalingen, mogelijk zelfs met enige verlichting voor de in 1991 verstrekte kredieten.

Over dit pakket wordt thans onderhandeld met Rusland, dat door de crediteuren steeds meer als de enige opvolger van de Sowjetunie wordt beschouwd, althans wat de buitenlandse schulden betreft. Al maanden tracht Rusland alle buitenlandse schulden van de voormalige Sowjetunie over te nemen in ruil voor haar activa, door middel van zogenaamde nuloptieregelingen. Oekraïne, de tweede grootste republiek van de voormalige Sowjetunie, heeft deze oplossing nog niet aanvaard en verhindert aldus een algemene schuldherschikking.

I. VOORMALIG JOEGOSLAVIË

Alle uit Joegoslavië voortgekomen republieken worden met dezelfde problemen geconfronteerd : de overgang naar een markteconomie en internationale concurrentie, bemoeilijkt door de instorting van de Comecon-handel, de gevolgen van de oorlog en de boycot van elkaars handel hebben geleid tot een inzinking van de produktie, een daling van de werkgelegenheid en een toename van de inflatie. De verslechtering van de handelsbalans en de lopende rekening van de betalingsbalans wordt gekenmerkt door een sterke inkrimping van de invoer (gevolg van de vermindering van de binnenlandse activiteit). Bovendien maken de wijdverspreide DM-isatie van de inflatoire economieën en de grootschalige humanitaire hulp (in het geval van Kroatië en Bosnië) het bijzonder moeilijk de ontwikkelingen van de betalingsbalans te interpreteren.

De nieuwe republieken onderhandelen thans over de verdeling van binnenlandse en buitenlandse activa en passiva onder de auspiciën van de Vredesconferentie in Genève. De buitenlandse schuld van Joegoslavië, die 16 miljard USD bedraagt, is reeds grotendeels verdeeld, op het federale aandeel van 3,1 miljard USD na, dat door de Nationale Bank van Joegoslavië wordt gegarandeerd en grotendeels in handen is van handelsbanken (de schuld aan handelsbanken bedraagt 4,7 miljard USD, die bij internationale organisaties 3,2 miljard en die aan regeringen 5,5 miljard).

In 1988 werd de Joegoslavische schuld herschikt door de Clubs van London en Parijs. Joegoslavië kreeg uitstel van betaling tot respectievelijk 1993 en 1994. Tot maart 1992 werd de schuldendienst verzorgd door de Nationale Bank van Joegoslavië en Slovenië voor ieders aandeel volgens met deze overeenkomsten. Nu zullen nieuwe akkoorden moeten worden gesloten met iedere republiek.

Joegoslavië (Servië en Montenegro)

De economie en het monetaire bestel van Joegoslavië zijn als gevolg van de burgeroorlog en de sancties vrijwel ingestort. Het bruto binnenlands produkt is in 1992 met naar raming 20 % gedaald (met 35 % sedert 1989). De centrale bank financiert vrijwel de volledige federale begroting op monetaire wijze en heeft daardoor de controle over het geldaanbod verloren. In 1992 bedroeg de inflatie 20.000 %. Terwijl de overheid sedert november 1992 een officiële wisselkoers van 470 dinar voor 1 DM aanhoudt, bedroeg de koers op de zwarte markt aan het einde van januari ongeveer 3.400 dinar. Ongeveer één derde van de 2,3 miljoen man overheidspersoneel is thans met gedwongen verlof. Alle economische hervormingspogingen zijn opgegeven.

In 1992 bedroeg de uitvoer van Joegoslavië ongeveer 2,5 miljard USD (een daling van 46 % ten opzichte van 1991) en de invoer 3,9 miljard USD (hetgeen 33 % minder is dan in 1991). Het grootste gedeelte van dit handelsverkeer vond echter plaats vóór juli 1992, toen de meeste landen sancties begonnen toe te passen. In december 1992 beliepen de deviezenreserves 1,35 miljard USD, hetgeen bijna het minimum is dat bij wet is voorgeschreven.

De totale buitenlandse schuld van de nieuwe republiek bedraagt 5,5 miljard USD zonder het aandeel in de federale schuld. In juni 1992 staakte de Nationale Bank de schuldendienst aan de handelsbanken. Zij bleef echter geringe bedragen betalen aan het IMF.

Slovenië

Slovenië was de meest welvarende en geïndustrialiseerde republiek van Joegoslavië. In 1991 is zijn nationaal produkt echter met 9,3 % gedaald, hetgeen vooral te wijten was aan de sterke achteruitgang van de industriële produktie (- 12,4 %). Deze achteruitgang heeft zich in ongeveer dezelfde mate voortgezet in 1992, maar voor 1993 wordt een stabilisatie verwacht. De detailhandelsprijzen zijn in de eerste 10 maanden van 1992 met 240 % gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 1991, maar de maandelijkse inflatie is teruggevallen tot 3 %. De werkloosheid bedroeg in oktober 1992 12,7 % van de beroepsbevolking.

Sedert de onafhankelijkheid heeft Slovenië drastische economische hervormingen doorgevoerd. De prijzen en de deviezentransacties zijn geliberaliseerd, de banksector gedereguleerd en het belastingstelsel volledig geherstructureerd. Na een langdurig debat in het parlement werd in november 1992 een privatiseringswet aangenomen.

Slovenië heeft zijn eigen munt gecreëerd en voert een stringente monetaire en budgettaire politiek. In 1992 zijn de deviezenreserves meer dan verdrievoudigd, tot 1,4 miljard USD in november 1992. Het land heeft de negatieve gevolgen van het verlies van de interne Joegoslavische markt gecompenseerd door een succesvolle heroriëntatie van zijn buitenlandse handel. In de eerste 10 maanden van 1992 was er een klein tekort op de handelsbalans (92 miljoen USD), maar de lopende rekening werd afgesloten met een overschot van 828 miljoen USD.

Het aandeel van Slovenië in de buitenlandse schuld van Joegoslavië bedraagt 1,7 miljard USD, exclusief het aandeel in de federale schuld. De republiek heeft zijn schuldendienst zonder onderbreking verzorgd tot mei 1992. In juni weigerde Slovenië de banken te betalen zolang deze bleven spreken van betalingen van Joegoslavië als geheel en niet expliciet wilden erkennen dat Slovenië zelf zijn eigen aandeel in de schuld had betaald. In november 1992 heeft Slovenië zijn situatie geregulariseerd. Thans beginnen de banken met Slovenië te onderhandelen over de schuldendienst voor het Sloveense aandeel in de federale schuld op basis van de toewijzing van een gedeelte van het Joegoslavische quotum in het IMF aan Slovenië (ongeveer 17 %).

Kroatië

De economische resultaten van Kroatië worden nog steeds negatief beïnvloed door de burgeroorlog. Een derde van zijn grondgebied is bezet en het land wordt overspoeld door Kroatische en Bosnische vluchtelingen. Het toerisme is stilgevallen. In de eerste acht maanden van 1992 is het BBP afgenomen met 32,4 %, na de daling van 23,4 % in 1991. Dit is vooral te wijten aan de achteruitgang van de industrie en het toerisme. De detailhandelsprijzen zijn in de eerste tien maanden van 1992 met 655 % gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 1991. In de laatste tijd neemt de inflatie nog toe. De werkloosheid bedroeg eind 1992 17,8 %.

De economische hervormingen bevonden zich nog in een zeer vroege fase toen de burgeroorlog uitbrak. De privatiseringswet van mei 1991 is op hevige kritiek onthaald en er bestaat dringend behoefte aan een stroomlijning van het ondoelmatige belastingstelsel van het land.

In 1992 had Kroatië een handelsbalanstekort van 0,3 miljard USD (tegen 0,4 miljard in 1991). De deviezenreserves van de Centrale Bank bedroegen eind 1992 slechts 170 miljoen USD.

De buitenlandse schuld wordt geraamd op 2,7 miljard USD, plus het aandeel van Kroatië in de 3,1 miljard USD federale schuld. In mei 1992 staakte Kroatië de schuldendienst voor zijn aandeel in de schuld met als verklaring dat Servë een deel ervan op de secundaire markt had aangekocht. Kroatië tracht thans de handelsbanken ertoe over te halen een ander consortium te vormen en nieuwe onderhandelingen te beginnen over de uitstaande schuld en de achterstallige rentebetalingen.

De schuld van Macedonië wordt geraamd op ongeveer 1 miljard USD en die van Bosnië-Herzegovina op 2 miljard USD.

TABEL I

Leningen - UITSTAAND BEDRAG IN HOOFDSOM
(x 1 mln ecu)

Operatie	Toegestaan maximumbedrag	Uitstaand bedrag per 30.06.92.	Uitstaand bedrag per 31.12.92.
LID-STATEN			
A. Betalingsbalansen	14000		
1. Griekenland I		953	875
2. Griekenland II		1000	1000
B. Andere			
3. Euratom	4000	1452	1338
4. NCI en NCI aardbevingen	6830	3502	3326
5. EIB Middellandse-Zee landen, Spanje, Griekenland, Portugal	1500	676	645
DERDE LANDEN			
A. Financiële bijstand			
1. Hongarije	1050	710	710
2. TSFR	375	375	375
3. Bulgarije	290	290	290
4. Roemenië	375	375	375
5. Algerije	400	250	250
6. Israël	160	160	160
8. Ex-USSR	1250		123
B. Andere			
9. EIB Middellandse-Zee landen,	6017	1358	1444
10. EIB Midden-en Oost-Europa	1700	60	147
11. Garantie GOS	500	408	375
TOTAAL	38447	11569	11433
(waarvan binnen EG)	26330	7583	7184
(waarvan buiten EG)	12117	3986	4249

TABEL 2
MAXIMAAL RISICO PER JAAR VOOR DE COMMUNAUTAIRE BEGROTING
(Raming in miljoen ecu op basis van de uitbetalingen per 31.12.1992)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	TOTAAL
LID-STATEN									
HOOFDSOM									
A. Betalingsbalansen									
1. Griekenland	650	522	200		500		500		2372
B. Structurele leningen									
2. Euratom	287	350	99	44	152	575	91	16	1614
3. NCI en NCI-aardbevingen	824	1166	651	486	314	525	90	39	4095
4. EIB/Middellanse Zee, oude protocollen: SP, GR, PT	105	100	86	76	79	73	72	55	646
Subtotaal HOOFDSOM	1866	2138	1036	606	1045	1173	753	110	8727
RENTE									
A. Betalingsbalansen									
1. Griekenland	349	144	110	95	95	46	46		885
B. Structurele leningen									
2. Euratom	138	110	79	71	67	55	10	3	533
3. NCI en NCI-aardbevingen	358	294	185	130	90	64	16	8	1145
4. EIB/Middellanse Zee - oude protocollen: SP, GR, PT	67	57	48	40	33	26	20	15	306
Subtotaal RENTE	912	605	422	336	285	191	92	26	2869
TOTAAL LID-STATEN	2778	2743	1458	942	1330	1364	845	136	11596
DERDE LANDEN									
HOOFDSOM									
A. Financiële bijstand									
5. Hongarije				350	260		100		710
6. TSFR						190	185		375
7. Bulgarije						140	150		290
8. Roemenië							185	190	375
9. Algerije						250			250
10. Israël						160			160
11. ex-USSR				123					123
B. Garanties									
12. EIB/Middellandse Zeelanden - oude protocollen	96	105	121	126	122	123	125	119	937
13. EIB/Midden- en Oost-Europa: Polen, Hongarije, Roem.			2	10	15	16	16	15	74
14. Steun Rusland 500		125	125	125					375
Subtotaal HOOFDSOM	96	230	248	734	397	879	761	324	3669
RENTE									
A. Financiële bijstand									
5. Hongarije	73	73	73	73	36	10	10		348
6. TSFR	36	38	38	38	38	38	19		245
7. Bulgarije	15	29	29	29	29	29	15		175
8. Roemenië		38	38	38	38	38	38	19	247
9. Algerije	22	25	25	25	25	25			147
10. Israël	16	16	16	16	16	16			96
11. ex-USSR		12	12	12					36
B. Garanties									
12. EIB/Middellandse-Zeelanden - oude protocollen	112	110	102	92	82	73	64	54	689
13. EIB/Midden- en Oost-Europa: Polen, Hongarije, Roem.	4	11	11	11	10	9	8	7	71
14. Steun Rusland 500	10	37	25	11					83
Subtotaal RENTE	288	389	369	345	274	238	154	80	2137
TOTAAL DERDE LANDEN	384	619	617	1079	671	1117	915	404	5806
TOTAAL-GENERAAL	3162	3362	2075	2021	2001	2481	1760	540	17402
(waarvan Oost-Europa)	138	363	353	820	426	470	726	231	3527
(waarvan andere derde landen)	246	256	264	259	245	647	189	173	2279

TABEL 3
MAXIMAAL RISICO PER JAAR VOOR DE COMMUNAUTAIRE BEGROTING
(Raming in miljoen ecu op basis van de uitbetalingen, de besluiten en de voorstellen van de Commissie)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	TOTAAL
LID-STATEN									
HOOFDSOM									
A. Betalingsbalansen									
1. Griekenland	522	200		500		1100		660	2922
2. Italië							4000	2000	6000
B. Structurele leningen									
3. Euratom en NCI	1516	750	530	466	1101	181	55	51	4649
4. EIB/Spanje, Griekenland, Portugal	100	86	79	73	72	55	49	44	558
Subtotaal HOOFDSOM	2138	1036	609	1039	1173	1336	4104	2695	14129
RENTEN									
A. Betalingsbalansen									
1. Griekenland	144	170	215	215	168	168	60	60	1200
2. Italië	100	500	700	800	800	800	700	300	4700
B. Structurele leningen									
3. Euratom en NCI	404	264	201	157	119	26	11	6	1189
4. EIB/Spanje, Griekenland, Portugal	57	48	40	33	26	20	15	11	250
Subtotaal RENTE	705	982	1156	1205	1113	1014	786	377	7339
TOTAAL LID-STATEN	2843	2018	1765	2244	2286	2349	4890	3072	21468
DERDE LANDEN									
HOOFDSOM									
A. Financiële bijstand									
5. Hongarije			350	260	80	360			1050
6. TSFR					190	185			375
7. Bulgarije					140	150		55	345
8. Roemenië						185	190	80	455
9. Israël					160				160
10. Algerije					250			150	400
11. ex USSR		146	929	175					1250
12. Baltische Staten								220	220
13. Euratom - M.O.E.L.						20	35	48	103
B. Garanties									
14. EIB/Middellandse-Zeelanden	105	121	126	158	215	293	354	404	1776
15. EIB/Midden- en Oost-Europa: Polen, Hongarije, Roem.		2	10	37	75	114	140	146	524
16. EIB/Overige					3	10	23	40	76
17. Steun Rusland 500	125	125	125						375
Subtotaal HOOFDSOM	230	394	1540	630	1113	1317	742	1143	7109
RENTE									
A. Financiële bijstand									
5. Hongarije	81	107	107	70	44	36			445
6. TSFR	38	38	38	38	38	19			209
7. Bulgarije	35	40	40	40	40	26	11	11	243
8. Roemenië	42	46	46	46	46	46	27	8	307
9. Israël	16	16	16	16	16				80
10. Algerije	32	40	40	40	40	15	15	15	237
11. ex-USSR	60	125	88	10					283
12. Baltische Staten	11	22	22	22	22	22	22	22	165
13. Euratom - M.O.E.L.		30	52	72	92	112	110	107	575
B. Garanties									
14. EIB/Middellandse-Zeelanden	144	177	232	311	376	427	445	432	2544
15. EIB/Midden- en Oost-Europa: Polen, Hongarije, Roem.	15	42	85	132	160	162	157	146	899
16. EIB/Overige		1	4	12	28	47	61	66	219
17. Steun Rusland 500	37	25	11						73
Subtotaal RENTE	511	709	781	809	902	912	848	807	6279
TOTAAL DERDE LANDEN	741	1103	2321	1439	2015	2229	1590	1950	13388
TOTAAL-GENERAAL	3584	3121	4086	3683	4301	4578	6480	5022	34856
(waarvan Oost-Europa)	444	748	1903	902	927	1437	692	843	7896
(waarvan andere derde landen)	297	355	418	537	1088	792	898	1107	5492

TOELICHTINGEN

Deze tabellen geven een schematisch beeld van de jaarlijkse aflossingen en rentebetalingen op opgenomen en verstrekte leningen die een risico voor de communautaire begroting inhouden. De bedragen geven het maximaal mogelijke risico van deze operaties voor de Gemeenschap weer; dit betekent niet dat zij ook werkelijk ten laste van de begroting zullen komen, en wat tabel 3 betreft is het zelfs niet zeker dat alle operaties tot betalingen zullen leiden. Rente wegens vertraagde overmaking is buiten beschouwing gelaten, evenals eventuele bijkomende kosten (zoals rechtshulp).

I. AARD VAN DE OPERATIES EN WIJZE VAN BETALING VAN DE BEGROTINGSGARANTIE

A. Aard van de operaties

Het risico dat betalingen ten laste van de begroting moeten plaatsvinden, is met twee soorten operaties verbonden :

- opgenomen/verstrekte leningen, en
- garanties aan derden.

In het eerste geval neemt de Commissie op de kapitaalmarkt leningen op om daarmee leningen tegen dezelfde voorwaarden qua looptijd en rentevoet te kunnen verstrekken aan Lid-Staten (betalingsbalansleningen), derde landen (financiële bijstand op middellange termijn) of ondernemingen (NCI, Euratom).

De aflossingen van de door de Gemeenschap opgenomen leningen worden betaald met de aflossingen van de door haar verstrekte leningen. Bij wanbetaling van een begunstigde van een verstrekte lening moet de Commissie de opgenomen lening op de vervaldag uit haar begrotingsmiddelen aflossen.

Bij garantieverstrekking staat de Gemeenschap borg voor de leningen die zijn verstrekt door een financiële instelling (EIB of handelsbanken in het geval van de voormalige Sowjetunie). Wanneer de Bank vaststelt dat de begunstigde van een gegarandeerde lening niet op de vastgestelde vervaldag betaalt, vraagt zij de Gemeenschap de door de in gebreke gebleven debiteur verschuldigde bedragen te betalen.

B. Vrijmaking van de middelen

De nodige middelen kunnen worden vrijgemaakt door hergebruik van teruggevorderde bedragen of door overschrijvingen.

Hergebruik van door debiteuren terugbetaalde bedragen maakt de betaling binnen korte termijnen mogelijk, mits er uiteraard middelen beschikbaar zijn die opnieuw kunnen worden gebruikt.

Als er niet voldoende middelen zijn die opnieuw kunnen worden gebruikt of er geen tijd voor een overschrijving is, wordt tijdelijk uit de kasmiddelen geput. Dit wordt later geregulariseerd door een overschrijving en/of bij gewijzigde en aanvullende begroting.

II. BEREKENINGSHYPOTHESEN

Sommige van de genoemde bedragen zijn het resultaat van ramingen, die tot stand kwamen zoals hieronder wordt weergegeven.

Als regel werden de wisselkoersen voor in andere valuta's dan de ecu verstrekte leningen verondersteld stabiel te zijn sedert 31 December 1992. Op te merken valt echter dat de leningsoperaties geen wisselkoersrisico voor de Gemeenschap mogen meebrengen. Tenzij anders vermeld is de gemiddelde rente gesteld op 10 %. Dit tarief ligt vermoedelijk aan de hoge kant voor de leningen van de EIB in het kader van de protocollen, want de rente daarop wordt vaak gesubsidieerd.

A. Lid-Staten

1. Griekenland I : Dit zijn definitieve en betrouwbare bedragen, zowel voor de aflossingen als voor de rentebetalingen (vaste rente).
2. Griekenland II : In totaal is 2,2 miljard ecu toegekend, met een eerste tranche van 1 miljard ecu. Deze eerste tranche moet als volgt worden afgelost : 500 miljoen ecu in 1996 en 500 miljoen ecu in 1998. Voor de tweede tranche, die 600 miljoen ecu bedraagt, is uitgegaan van uitbetaling in 1993 en een looptijd van 6 jaar. Voor de derde tranche, die eveneens 600 miljoen ecu bedraagt, is uitgegaan van uitbetaling in 1994 en eveneens een looptijd van 6 jaar.
3. EIB Oude Middellandse-Zeeprotocollen : Spanje, Griekenland, Portugal : Het betreft hier garanties van de Gemeenschap op operaties van de EIB in deze landen vóór hun toetreding. De bedragen zijn thans definitief, want alle toegekende leningen zijn uitbetaald.

B. Derde landen

a. Financiële bijstand

1. Hongarije I : De bedragen van de eerste twee tranches en de rente daarop zijn bekend en definitief. Verondersteld wordt dat de derde tranche in 1993 wordt uitbetaald.
2. Hongarije II : 180 miljoen ecu is toegekend in twee tranches, waarvan de eerste 100 miljoen ecu bedraagt.
3. TSFR : 375 miljoen is toegekend met een maximale looptijd van 7 jaar (bullet) in twee tranches, de eerste van 185 miljoen ecu, de tweede van 190 miljoen ecu op 6 jaar.
4. Bulgarije : 290 miljoen ecu is toegekend op maximaal 7 jaar (bullet) in twee tranches, de eerste van 150 miljoen ecu, de tweede van 140 miljoen ecu op 6 jaar.

Verondersteld is dat de nieuwe operatie van 110 miljoen ecu op maximaal 7 jaar, uit te betalen in twee tranches, volledig in 1993 wordt uitgekeerd.

5. Roemenië : Geraamd bedrag van 375 miljoen ecu op maximaal 7 jaar (bullet) in twee tranches, de eerste van 190 miljoen ecu met een looptijd van 7 jaar, de tweede in 1992 met een looptijd van 6 jaar.

Verondersteld is dat de nieuwe operatie van 80 miljoen ecu op maximaal 7 jaar wordt uitbetaald in 1993.

6. Baltische Staten

Verondersteld is dat deze lening van 220 miljoen ecu in twee tranches volledig wordt uitbetaald in 1993 en in eenmaal terugbetaalbaar is 7 jaar later.

7. Algerije : Toegekend werd 400 miljoen ecu in twee tranches, van 250 en 150 miljoen ecu, waarvan de eerste is uitbetaald in december 1991 en een looptijd heeft van 6 jaar. Verondersteld wordt dat de tweede tranche, eveneens met een looptijd van 6 jaar, in 1993 wordt uitbetaald.
8. Israel : Tot deze leningsoperatie van 160 miljoen ecu is besloten door de Raad Economische Zaken/Financiën. De lening is in een enkele tranche uitbetaald in 1992 en heeft een looptijd van 6 jaar.

b. Garanties

1. EIB

Gegevens verstrekt door de EIB voor de leningen die op 31 december 1992 waren uitbetaald.

Voor de nog niet uitbetaalde leningen zijn de volgende ondertekeningsdata verondersteld :

Jaar	1993	1994	1995	1996	TOTAAL
Middellandse-Zeebekken	800	850	800	755	3205
Midden- en Oost-Europa	800	110	110	110	1130
Andere derde landen	50	150	250	250	700

Voor deze leningen en de eind 1992 reeds ondertekende maar nog niet uitbetaalde leningen (1.043 miljoen ecu voor de landen aan de Middellandse Zee en 566 miljoen ecu voor de landen van Midden- en Oost-Europa) is de veronderstelling dat in het jaar van ondertekening gemiddeld 10 % wordt uitbetaald en in de volgende drie jaren telkens 30 %.

Uitgegaan is van een gemiddelde looptijd van de verstrekte leningen van 15 jaar met een vrijgestelde periode van 3 jaar.

2. Voedselhulp aan de ex-USSR

a) Garantie

De Gemeenschap heeft haar garantie gegeven op een banklening van 500 miljoen ecu, zijnde het totale risico voor de begroting, op drieënhalf jaar, af te lossen na drie intervallen van 11 maanden te rekenen vanaf de 20ste maand.

b) Opgenomen/verstrekte lening

Operatie van 1.250 miljoen ecu met een maximale looptijd van 3 jaar.

Deze lening is tussen de verschillende republieken van de voormalige Sowjetunie verdeeld. Leningen van minder dan 100 miljoen ecu worden in een keer, drie jaar na de opening van de dispositieperiode, afgelost, grotere leningen in twee tranches, respectievelijk na 2 en 3 jaar.

Er zijn twee dispositieperioden naar gelang van het contract : de eerste per 20 oktober, de tweede per 15 juli.

3. EURATOM-Landen van Midden- en Oost-Europa

Verondersteld is dat 300 van de 1.124 miljoen ecu wordt uitbetaald in 1993, 224 miljoen in 1994 en 200 miljoen in elk van de drie volgende jaren.

Uitgegaan is van een gemiddelde looptijd van 20 jaar met een vrijgestelde periode van 5 jaar.

BIJLAGE

IN HET VERSLAG GEBRUIKTE KWANTITATIEVE GEGEVENS

A. Maximaal bedrag van de verstrekte leningen (tabel 1)

Som van de toegestane maximumbedragen aan hoofdsom voor elke goedgekeurde operatie of van het door de Commissie voorgestelde bedrag voor operaties waarover de Raad nog geen besluit heeft genomen.

Om het eventuele risico voor de begroting te berekenen, moet rekening worden gehouden met de rente die bij dit bedrag kan komen en, omgekeerd, drie elementen waardoor het kan worden verlaagd :

- de beperking van de aan de EIB gegeven garantie tot 75 % van de in de landen aan de Middellandse Zee verstrekte leningen;
- de reeds afgeloste operaties, in zover het, uitgezonderd de betalingsbalansleningen, om maximumbedragen aan toegekende leningen gaat en niet om de toegestane uitstaande bedragen;
- het feit dat de machtigingen niet noodzakelijk volledig worden gebruikt.

De machtigingen zijn als volgt verdeeld :

Lid-Statens

Betalingsbalansen	14.000 ⁽¹⁾
NCI	6.830
Euratom	4.000 ⁽²⁾
EIB Spanje, Griekenland, Portugal	<u>1.500</u>
Totaal Lid-Statens	26.330

(1) Machtiging uitstaand bedrag : wanneer dit bedrag is bereikt, mogen leningen worden toegekend tot het bedrag van de aflossingen op vroegere operaties.

(2) Waarvan 1.124 miljoen ecu kan worden toegekend in de landen van Oost-Europa en het GOS.

Derde landen

Hongarije I	870
Hongarije II	180
TSFR	375
Bulgarije I	290
Bulgarije II	110
Roemenië I	375
Roemenië II	80
Israël	160
Algerije	400
ex-USSR I	408
ex-USSR II	1.250
Baltische Staten	220
EIB oude protocollen	3.032
EIB landen van Oost-Europa	1.700
EIB Baltische Staten	200
EIB Albanië	50
EIB nieuwe protocollen	1.185
EIB Horizontale financiële samenwerking	1.800
Andere derde landen	750
 Totaal derde landen	 13.185
 Totaal-generaal	 40.015

B. Uitstaand bedrag van de verstrekte/opgenomen leningen (tabel 1)

Dit is de hoofdsom op een bepaalde datum die nog op uitbetaalde operaties moet worden afgelost.

In tegenstelling tot het vorige aggregaat omvat dit bedrag niet de verstrekte leningen die nog niet werden uitbetaald, noch het reeds afgeloste gedeelte van de uitbetaalde leningen. Het gaat met andere woorden om het bedrag van de "levende" leningen op een bepaalde dag.

C. Bedrag van de jaarlijkse risico's

Raming van de aflossingen en rentebetalingen in elk begrotingsjaar.

Dit bedrag wordt berekend :

- hetzij alleen voor de uitbetaalde leningen (tabel 2), in welk geval de af te lossen hoofdsom overeenkomt met die welke is opgenomen in het uitstaande bedrag;
- hetzij voor de leningen die zijn uitbetaald, de leningen die zijn goedgekeurd maar nog niet uitbetaald en de leningen waarvoor de Commissie een voorstel heeft ingediend dat nog niet is goedgekeurd (tabel 3). In dit geval is de af te lossen hoofdsom gelijk aan het maximum van de toegestane leningen, waaraan eventueel de bedragen moeten worden toegevoegd van de operaties die door de Commissie zijn voorgesteld maar nog niet zijn goedgekeurd en het nog te gebruiken saldo van de operaties "betalingsbalansen", waarvan de uitvoering veel minder waarschijnlijk is dan voor de andere vormen van bijstand.

COM(93) 174 def.

DOCUMENTEN

NL

01

Catalogusnummer : CB-CO-93-201-NL-C

ISBN 92-77-55226-3

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg